

aşa, pe cine îl țin (scutură) frigurile să fiarbă ghințură și să o bea caldă. Când îl vor apuca (frigurile), atunci va ieși (elimina) prin vomitare sau pe la spate, tot una; dă-i să bea pe (stomacul) gol.

Traista-ciobanului. Traista-ciobanului este o plantă bună. Fierbe-o cu vin și cu trei fire de păr de castor și bea oricât ar fi de caldă. Cine are paralizie
11v sau orice rîie, cînd va bea va fi sănătos. || De asemenea, cine va bea această plantă sau o va folosi atunci cînd îl doare în gît sau (cînd îl doare) capul, să o fiarbă în oțet. Sau cine are păduchi, curăță toate impuritățile.

De asemenea, dumbravnic, să-l fiarbă în apă și să spele capul și se va însănătoși. Cînd curge pieptul femeii, fierbind cu oțet traista-ciobanului, să-i dea să bea, pe stomacul gol, și se va însănătoși.

Mărarul. Mărarul crud mănîncă-l totdeauna pe stomacul gol, cu șopîrlită;
12 izgonește (boala). De asemenea, cine va mînca mărar, || omul acela va fi întotdeauna tînăr. De asemenea, cui îi supurează rana să pună mărar pisat pe rană, umflătura trece...

*

* *

Acest important fragment de farmacoterapie populară din ms. 740, unic în felul său, scris în slavona ucraineană, dar cuprins într-un miscelaneu medio-bulgar, ridică mai multe probleme, dintre care ne oprim la următoarele:

1. Depistarea prototipului, a modelului, care a stat la baza acestei copii
2. Filiera și epoca în care a pătruns în literatura română veche
3. Raporturile cu celelalte manuscrise și publicații medicale din țara noastră
4. Raporturile cu lucrări medicale din țările sud-slave
5. Particularitățile lingvistice ale manuscrisului.

1. În ceea ce privește prototipul, modelul acestei lucrări de farmacoterapie, o analiză a textului ne determină să presupunem că la baza manuscrisului a stat opera unui celebru medic și botanist grec Pedacius Dioscoride, supranumit „Prince des simplistes”¹, considerat ca fondator al farmacologiei și apreciat de Cuvier ca botanistul cel mai complet al antichității. Binecunoscuta sa lucrare *De materia medica* (*Despre mijloacele de vindecare*), consacrată medicamentelor de origine vegetală, foarte răspîndită în evul mediu, a dominat toată evoluția farmacologiei pînă la Renaștere², a fost cartea de căpătîi a farmaciștilor și, ca important izvor pentru studiul medicamentelor, a circulat, în numeroase copii manuscrise. Lucrarea s-a bucurat de atîta apreciere,

¹ Vezi P. André Matthioli, *Les commentaires sur les six livres de Pedacius Dioscoride Anazarbeen de la matière médicinale*. Traduit du latin en français par M. Antoine du Pinet, Lyon, 1605, în *Epistre* (p. 14 nenumerotată), în continuare abrev. *Matthioli*.

² Vezi Dioscoride Latino, *Materia medica libro primo* a cura di H. Mihăescu Iași, 1938, *Introduzione*, p. III.